Telefon Nr 11. Cena 25 groszy.

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 40. Nowe, sobota 5-go października 1935 r. Rok XII.

Udowodnij czynem

że jesteś katolikiem. W niedzielę, dnia 6-go b. m. odbędzie się na sali p. Stasiewskiego zaraz po nieszporach zebranie założycielskie Katolickiego Stowarzyszenia Mężów. Wstąp w zorganizowane szeregi Akcji Katolickiej! — Przyjdź na zebranie.

Bibljoteka T. C. L. prosi o zwrot książek.

Bibljoteka T. C. L. znajdująca się przy ul. Nowej 6. Czynna jest znowu we wszystkie niedzielę od godz. 13,30 do 14,30.

Wzywa się niniejszem wszystkich czytelników, którzy wypożyczyli kiedykolwiek książki z T. C. L. o zwrot tychże, w przeciwnym razie zmuszeni będziemy przeciw opieszałym wystąpić na drogę sądową.

Zarząd.

Budujmy szkoły!

Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych urządza w czasie od 2—8 października „TYDZIEŃ SZKOŁY". Uprasza się Szan. Obywatelstwo o łaskawe poparcie kwesty ulicznej, mającej się odbyć dnia 6 października b. r. oraz o udekorowanie okien nalepkami i chorągiewkami T. P. B. P. Sz. P., które nabyć można u p. Kierownika Szkoły.

Miejscowe koło T. P. B. P. Sz. P. zwołuje na dzień 6 października b. r.

Nadzwyczajne Walne Zebranie,

które odbędzie się o godzinie 16-tej (po nieszporach) na sali rys. szkoły powszechnej.

Porządek obrad: 1. zagajenie, 2. recytacje i wiersze, 3. aktualny referat, 4. sprawozdanie zarządu, 5. wybór nowego zarządu, 6. zakończenie.

Na powyższe zebranie zaprasza się wszystkich członków i sympatyków.

Zarząd.

Z posiedzenia Rady Miejskiej.

Ostatnio odbyło się w Ratuszu posiedzenie Rady Miejskiej pod przewodnictwem p. Burmistrza Kuchczyńskiego. Protokół prowadził sekr. miejski p. Myk.

Rada Miejska uchwaliła jednogłośnie dodatkowy pierwszy budżet administracji głównej i przedsiębiorstw. Budżet ten uchwalono jedynie ze względów formalnych bez nowych obciążeń. Jedynie budżet wodociągów miejskich przewiduje nowe obciążenie konsumentów, spowodowane zwiększeniem wydatków wskutek koniecznych inwestycyj urządzeń wodociągowych, w szczególności wodomierzy. Na pokrycie tych wydatków zwiększono opłaty za wodomierze z 0,80 na 1,80 zł kwartalnie. Stan ten jest przejściowy ze względu na konieczność naprawy i legalizacji wodomierzy, co leży w interesie tak miasta jak i konsumentów.

Pozatem Rada M. uchwaliła pobór dodatków komunalnych do podatków państw. na rok 1936, zaciągnięcie pożyczki długoterminowej 6.500 zł celem skonwertowania zaległości, statut o podatku komun. od psów, od świadectw urzędowych i rozpatrywała inne sprawy mniejszej wagi.

Podnieść należy harmonijny przebieg i stosunkowo krótki czas obrad, co zawdzięczyć należy p. Burmistrzowi Kuchczyńskiemu jako przewodniczącemu Rady, który podczas obrad kieruje się dużym objektywizmem i ekonomiką czasu.

P. Burmistrzowi Kuchczyńskiemu należy się również pełne uznanie za należyte wykorzystanie i uporządkowanie inwestycyj miejskiej.

Ze sportu.

Ubiegłej niedzieli odbyły się na boisku przy Domu Hallera dwa mecze piłkarskie, rozegrane między drużynami KSM. Grudziądz i KSM. Nowe, przyczem pierwsze spotkanie wygrali miejscowi z wynikiem 4 : 1. Drugie spotkanie zakończyło się po zaciętej walce zaszczytną przegraną miejscowych w stosunku 3 : 4. Do przegranej przyczynił się też sędzia, który nie uznał prawidłowo zdobytej dwie bramki.

Budowa mostów w Polsce.

W latach 1927 do 1934 wybudowano w Polsce cały szereg dużych mostów stalowych: w Zegrzu na Bugu, w Krakowie, Modlinie, Puławach i Toruniu na Wiśle, oraz mosty żelbetowe na Sole, w Kobiernicach i w Czernichowie. Obecnie w budowie znaidu ą się z większych mostów stalowy most na Wiśle we Włocławku, oraz most żelbetowy na Pilicy w Białobrzegach.

Jak wynika z zestawień w okresie od roku 1928 do 1934. wykonano na drogach państwowych 4.142 m. b. mostów stalowych, 2.827 m. b. mostów żelbetowych, 13.498 m. b. mostów drewnianych. tak, że razem wykonano 20.467 m. b. mostów kosztem 32.591.942 zł.

Na drogach samorządowych zbudowano w wyżej wymienionym okresie czasu 1284 m. b. mostów stalowych. 2.637 m. b. mostów żelbetowych. 34.425 m. b. mostów drewnianych. razem więc wykonano 38.364 m. b. mostów kosztem 29.481.956 złotych.

Według programu sześcioletniego na okres od r. 1935/36 do r. 1940/41 projektuje się dalszą budowę mostów na drogach państwowych według następującego podziału: mostów stalowych 6.620 m. b., mostów żelbetowych 6.947 m. b., mostów drewnianych 10.735 m. b., razem 24.302 m. b. mostów kosztem 60.388.860 złotych. Na drogach samorządowych, w wyżej wymienionym okresie czasu, projektuje się budowę nowych mostów według następującego podziału: mostów stalowych 2.584 m. b. żelbetowych 2.232 m. b., drewnianych 16.325 m. b., razem 21.141 m. b. kosztem 21.109.250 zł.

„Dzień Pułaskiego" w Stanach Zjednoczonych.

Zgodnie z rezolucją 74-go kongresu Stanów Zjednoczonych, upoważniającą prezydenta Roosevelta do proklamowania dnia 11 października. jako „Dnia Pułaskiego", prezydent Roosevelt zarządził, aby wszystkie oficjalne agendy rządu Stanów obchodziły uroczyście ten dzień. jako rocznicę śmierci generała Kazimierza Pułaskiego, bohatera amerykańskiej wojny rewolucyjnej, który zginął w bitwie pod Savannah w r. 1779, walcząc o wolność Stanów Zjednoczonych.

Prezydent nakazał wywieszenie w tym dniu flag państwowych amerykańskich na wszystkich gmachach rządowych i wezwał całą ludność Stanów Zjednoczonych do obchodzenia rocznicy przez urządzenie odpowiednich uroczystości w szkołach, nabożeństw w kościołach, oraz obchodów na terenie organizacyj kulturalnych i społecznych.

Sytuacja gospodarcza w ocenie Ligi Narodów.

W tych dniach ukazało się sprawozdanie biura ekonomicznego Ligi Narodów, omawiające sytuację gospodarczą świata w okresie drugiego półrocza 1934 r. i pierwszego półrocza 1935 r. Sprawozdanie to cechuje umiarkowany optymizm. Stwierdza ono, że rezerwy monetarne świata osiągnęły bardzo duży wzrost, co powinno stworzyć dogodne warunki do znacznego rozszerzenia kredytów i zwyżki cen. Najszybciej prosperity może objąć Stany Zjednoczone. W bankach amerykańskich bowiem nagromadzone są duże ilości kapitałów, które pozwalają na wzmożenie akcji kredytowej. Dzięki odpowiedniej akcji kredytowej, ożywienie, które zaobserwować można obecnie w przemyśle ciężkim, objęłoby także i inne gałęzie przemysłu, a w konsekwencji przerzuciłoby się także na rolnictwo, handel i przedsiębiorstwa użyteczności publicznej.

Grupa państw „szterlingowych" z Anglją na czele nie wykazuje narazie zahamowania postępu konjunktury, pogorszyły się jedynie ostatnio nieco bilanse płatnicze tych państw, a to w związku z nowemi utrudnieniami w handlu zagranicznym, jakie stosują niektóre kraje oraz wskutek pewnego odpływu kapitałów krótkoterminowych.

Następnie sprawozdanie stwierdza, że światowa produkcja przemysłowa, która w roku 1933 podniosła się o 13 proc., a w roku 1934 o dalsze 8 proc. (bez Rosji Sowieckiej), osiągnęła na wiosnę bieżącego roku już poziom produkcji z 1927 roku, jest jednak jeszcze niższa od przeciętnego poziomu przedkryzysowego. Produkcja surowców przemysłowych wzrosła w roku 1934 o 12 proc., gdy w roku poprzednim o 13 proc.

Z prowizorycznych obliczeń ogólnej produkcji przemysłowej poszczególnych państw w roku 1935 widać, że zwiększyły ją bardzo znacznie kraje o zdeprecjonowanej walucie, w mniejszym zaś stopniu kraje bloku złotego, Dwa z nich (Francja i Holandja) wykazują nawet spadek produkcji. Niewątpliwie duży wpływ na wzrost produkcji w niektórych państwach miały zbrojenia. Uwydatnia się to przedewszystkiem, jeśli chodzi o Włochy.

Następnie sprawozdanie podaje zestawienie cen hurtowych 13-tu podstawowych artykułów na koniec maja 1935 r. i koniec grudnia 1933 r. w funtach szterlingach. Z porównania tych dwóch okresów wynika, że w okresie wspomnianych 17 miesięcy najbardziej podniosły się ceny lnu, gdyż o 92.9 proc., następnie ceny srebra o 81.3 proc., owsa o 42.9 pr., gumy o 36.9 proc., juty 31.4 proc., bawełny 30 proc., ołowiu 28 proc., pszenicy 24.5 proc., mąki pszennej 20.9 proc., kakao 20 proc., ryżu 19 proc., słoniny 18.1 proc., surówki żelaza 10.4 proc., oleju lnianego 8 proc., nafty 5.6 proc., cukru 5.4 proc., kawy 4.1 proc., miedzi 1.4 proc., cyny o 1 proc. Przy porównaniu cen należy jednak wziąć pod uwagę kurs funta, który w grudniu 1933 r. był wyższy niż w maju 1935 r. Pozatem trzeba zaznaczyć, że z wyliczonych 13 artykułów, które podniosły się ponad 10 proc., ceny 8 artykułów zawdzięczają swoją zwyżkę interwencji rządów poszczególnych państw, a nadewszystko rządu belgijskiego i Stanów Zjednoczonych. Interwencja ta dokonywana była w najrozmaitszy sposób i dotyczyła owsa, pszenicy, gumy, juty, bawełny, srebra, ryżu i słoniny. Jeśli chodzi o pozostałych 6 artykułów, które osiągnęły zwyżkę od 1 do 8 proc., to i tutaj przy 5 artykułach (nafta, cukier, kawa, miedź i cyna) działała częściowo interwencja rządowa, głównie jednak akcja producentów. Wnioskować z tego należy, że na zwyżkę cen działała raczej zmniejszona podaż wspomnianych towarów aniżeli wzrost konsumcji.

Okres sprawozdawczy przyniósł jednak także i zniżkę cen niektórych podstawowych artykułów. Zniżkowały więc jęczmień, kukurydza, wełna, jedwab, cement. Pozatem obniżyły się ceny całego szeregu wyrobów przemysłu przetwórczego i innych towarów.

Przypisać to należy głównie polityce deflacyjnej państw bloku złotego i trudnościom w handlu zagranicznym. Ale również i deprecjacja walut działała raczej jako moment deflacyjny, obniżający ceny na rynkach obcych, niż jako czynnik inflacyjny, podnoszący ceny na rynku wewnętrznym krajów, których waluty się zdeprecjonowały. Świadczy o tem m. in. fakt, że wskaźnik wartości obrotów światowego handlu zagranicznego, liczony w złocie, spadł w r. 1934 na 34, gdy w r. 1933 wynosił 35, podczas gdy obrót pod względem tonnażu podniósł się o 3-4 proc.

Co ja mogę?

Ja mogę wszystko: pościć codziennie,
mięsa rok cały nie jadać,
cygar nie palić, wódki nie pijać,
nawet do brydża nie siadać.

Mogę się zatruć jadem z kiełbasy,
lub w polityce wygłupić,
ale nie mogę do pierwszej klasy
losu żadnego nie kupić.

Włosi militaryzują Dodekanez.

Na wyspie Rhodos policja włoska aresztowała kilka osób, które wyrażały publicznie swoją sympatię dla Anglji. Nowy transport 1500 żołnierzy przybył na wyspę Astropoli, gdzie podjęto budowę fortyfikacyj. Torpedowce włoskie patrolują pilnie wybrzeża wysp. Na wyspie Kalimnos urządzono bazę lotniczą oraz przystań dla łodzi podwodnych i torpedowców. Na wszystkich wyspach archipelagu Dodekanez daje się zauważyć intensywna praca nad ufortyfikowaniem wybrzeży.

Z. S. R. R. zbroi się na Dalekim Wschodzie.

Na południe od Władywostoku, nad morzem Japońskiem, przystępuje Z. S. R. R. do budowy portu wojennego. W porcie Władywostoku znajduje się obecnie eskadra wojenna, składająca się z trzech pancerników, jednego krążownika pancernego, trzech krążowników pomocniczych, czterech kontrtorpedowców, dziesięciu łodzi podwodnych. Załoga eskadry wynosi 4.000 ludzi. Rosyjskie siły powietrzne na Dalekim Wschodzie sięgają 800 aeroplanów różnych typów. W stoczni Władywostockiej przystąpiono do budowy łodzi podwodnych.

Dawne i nowe legitymacje ubezpieczeniowe.

Pracownicy umysłowi, którzy przed 1 stycznia 1934 r. ubezpieczeni byli w dawnych zakładach ubezpieczenia pracowników umysłowych, powinni przy zgłaszaniu zapotrzebowania na nowe legitymacje zwracać ubezpieczalniom karty ubezpieczeniowe, wydane przez dawne Z. U. P. U.

Ponieważ na podstawie kart zwróconych ubezpieczalniom zostanie dokonane sprawdzenie i uzgodnienie przebiegu ubezpieczenia za czas do 31 grudnia 1933 r., przeto wpisy na tych kartach, dotyczące przebiegu ubezpieczenia, powinny być dokładnie uzupełnione i w miarę możności poświadczone przez pracodawców.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych po definitywnem ustaleniu przebiegów ubezpieczenia za czas do 31-go grudnia 1934 r. przekaże właściwym ubezpieczalniom przebieg ubezpieczenia każdego pracownika.

Od lipca 1936 r. ubezpieczeni będą mogli żądać od ubezpieczalni dokonania w nowej legitymacji wpisów, dotyczących przebiegu ubezpieczenia emerytalnego.

Klub śmiechu.

W Paryżu zawiązał się klub, który zasługuje nato, aby się znalazł w każdem mieście starej, skołatanej i smutnej Europy. Członkowie klubu zobowiązują się przy przyjęciu do podejmowania wesołych, komicznych akcyj, z których co miesiąc zdają sprawozdanie. Zadaniem klubu jest szerzenie dobrego humoru wśród członków i pobudzanie ich do śmiechu. Do klubu przyjmowane są tylko pary, mąż i żona np., dwie przyjaciółki, dwóch przyjaciół etc. Ogólne zebrania klubu nastręczają okazję do wybuchów nieokiełznanego śmiechu i wesołości, jakie budzą opowiadania klubistów o ich wyczynach i przygodach. W tych niezbyt wesołych czasach tego rodzaju kluby są dobrą i nader pożądaną inowacją.

Nadzieje i obawy naczelnego wodza.

Naczelny dowódca włoskiej armji ekspedycyjnej w Afryce, zaufany doradca wojskowy Mussoliniego, generał de Bono, jest mocno zaniepokojony polityką antiwłoską W Brytanji. Dał on mocny wyraz swoim obawom w tym względzie, oraz nadziei na życzliwą neutralność Francji w charakterystycznym wywiadzie, który otrzymał odeń korespondent paryskiego dziennika „Paris-Soir", bawiący przejazdem w Asmarze, głównej kwaterze włoskiej w Erytrei.

Pierwsze pytanie padło z ust gen. Bono, a dotyczyło ono nastrojów we Francji i stosunku opinji francuskiej do poprawy włoskiej.

— Nie mogę zrozumieć polityki angielskiej — mówi gen. de Bono. Twierdziłem zawsze, że Anglja będzie się kierowała w swej polityce tylko własnym interesem. Ci, którzy przypuszczali, że pójdzie ona ręka w rękę z silniejszym, omylili się. Anglja nie jest mocarstwem europejskim, może sobie pozwolić na indywidualną akcję polityczną. Zresztą jest to jej sprawą, ale czy mądrze i przewidująco postępuje mocarstwo kontynentalne, krocząc w ślady Anglji? Czy nie nasuwa się inna koncepcja, oparta na naszych wspólnych interesach i dążeniach?

— Czy nie sądzi pan, generale, iż utrzymanie pokoju w Europie zawisło obecnie od rozwiązania kwestji kolonjalnej?

— Bezwarunkowo, a tymczasem Niemcy milczą i czekają... Ani Francja, ani Italja nie mogą oddzielnie, zdaniem mojem, pertraktować z Niemcami. Jedna i druga ryzykowałyby zbyt wiele. Gdyby „blok łaciński" utrwalił się, mógłby prowadzić pertraktacje bez żadnego ryzyka i ustalić wytyczne nowego, ustabilizowanego porządku w Europie, gdzie odgrywałyby rolę główną tylko państwa kontynentalne. W tym wypadku indywidualna polityka Anglji nie zaszkodziłaby nikomu, chyba jej samej...

W słowach gen. de Bono na którym spoczywa olbrzymia odpowiedzialność za powodzenie i losy akcji wojennej w Abisynji, wyczuwa się aż nadto wyraźnie obawę o zachowanie się Francji w razie jawnego konfliktu italo-angielskiego.

Nowy sposób fotografowania.

Duża warstwa powietrza nie jest tak przezroczysta, jakby się wydawało. Przedmioty są widoczne zupełnie wyraźnie jedynie na odległość ok. 2-3 klm. Wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia powietrza, jak cząsteczki pary, kurzu, zawiesiny sadzy i t. p. czynią je mniej przezroczystem. Zupełnie tak samo jak oko ludzkie, reaguje i klisza fotograficzna. Normalnie na kliszy odtwarzane są te przedmioty, których odległość od objektywu nie przekracza dwudziestu paru kilometrów. Zdjęcia dalsze są już tak zamglone, że tracą wszelki sens. Doświadczenia przeprowadzone przez szereg instytucyj naukowych wykazały, że widzialność przedmiotów wzrasta, jeżeli posługiwać się przy fotografowaniu nie normalnem oświetleniem, lecz promieniami podczerwonemi. W tym wypadku stosuje się specjalnie filtry, które z światła dziennego przepuszczają tylko promienie podczerwone, inne zaś zatrzymują. Opierając się na wymienionych doświadczeniach, kapitan marynarki amerykańskiej, Williams, zaprojektował specjalny aparat fotograficzny, którym przy wykorzystaniu promieni podczerwonych dokonał zdjęć przez mgłę na odległość 120 km.! Zdjęcia Wiliamsa wykazały, że wykorzystanie promieni podczerwonych pozwala na wykonywanie zdjęć fotograficznych bez względu na pogodę i na dużej odległości.

Drogie przepisy kuchenne.

Właściciel jednej z najelegantszych restauracy w Paryżu nabył za cenę 25.000 franków kilka przepisów na sporządzenie potraw, których autorem był słynny gastronom Brillat Savarin. Przepisy te nie były ogłoszone drukiem w znanem dziele Savarin'a o dobrej kuchni. Wydatek opłacił się restauratorowi, gdyż wiadomość o tranzakcji dostała się do prasy paryskiej i restauracja ma ciągły napływ prawdziwych smakoszów i bogatych snobów, pragnących zakosztować smakołyków, przyrządzanych według przepisu legendarnego Lucullusa francuskiego.

Rozmowa telefoniczna dokoła kuli ziemskiej.

Obecnie niemal z każdego zakątka kuli ziemskiej można otrzymać połączenie telefoniczne z dowolnym punktem. Towarzystwo „American Telephone and Telegraph Company", chcąc się przekonać o sprawności dalekich połączeń telefonicznych, umieściło dwóch rozmówców w sąsiednich pokojach, którzy rozmawiali ze sobą przez telefon w ten sposób, że ich rozmowa obiegała całą kulę ziemską. Rozmowa została najpierw przeniesiona drogą radjową do Londynu, stamtąd kablem telefonicznym do Amsterdamu, następnie radiem przez Jawę do San Francisko, tu zaś centrala telefoniczna przekazała rozmowę drogą drutową do abonenta. Cała rozmowa trwała 14.5 minuty, przyczem wszystkie połączenia okazały się bez zarzutu, a każde słowo słyszane było bardzo wyraźnie.

Podziękowanie.

Za tak liczne życzenia nadesłane nam w dniu ślubu naszego, za śpiew w kościele Tow. „Harmonji", składamy tą drogą nasze najserdeczniejsze podziękowanie.

Józef Kruk z żoną Klarą
z domu Podorzymska.

Stanisław Seweryński z żoną Zofją
z domu Podorzymska.

Nowe, w październiku 1935 r.